

გამზირის პერიოდ. „კონტაქტ“ ერთია

30 თებერვალი

ფასი 50 თებერვალი

ორაჟათი

ოთხეათი

არასეავი

№73 (1099) 1 - 2 ივლისი. 2015 წელი

ეს სალუზი იწყება ის
ევროკავშირის წარმომადგენლობის
ხელმძღვანელის მოადგილასთან

„თბილისის
გაგმა“
გადასახელია,
თორემ, რაც
აქ ხდება,
ანარქიას
ჰგავს“

ვ.4

ხელი სამინისტრო, რომელთა გაუქმება ბიუჯეტს 601 მილიონ ლარს დაუზოგავს

ვ.3

ნას ნიშნავს მცირე მთავრობის,
ანუ სამინისტროების
ოპციმიზაციის წევონმა,
რაცომ უნდა შეიმუშაოს
ამ წევონმის კონცეფცია
დამოუკიდებელ ექსპერტთა ჯგუფმა
და მიზები, ნის გამოც
ევრან კალანდაძე ამ ჯგუფში
სიამოვნებით იმუშავებს!

რა იცოდება მასის ფლობს ამარიკალი ეურეალისტი ჯეორგი სილვერმანი

ვ.5

„სინიაში ქართველები
მეგის ქანდაკას
გადაჰყავს!“

სად არის, რა ბიზნესშია და
ვის მითითებებს იღებს
ნაღენჯიხელი მღვდელისგან
სამხედრო პოლიციის
ძებნილი ექსხელმძღვანელი

„ყველაფერს დავთმობი,
ოდოდ აფხაზეთში დავპირდე!“

ვ.8

ნოგორ ცხოვნობენ
ღღეს ღევნიღები
და აქვთ თუ ანა
ოკუპირებული
ცერიფორიების
დაბრუნების იმედი

რაზომ ჩაიჭრა 1300-ზე მეტი
მე-12 კლასელი გამოცდაზე
და რამდენი აგიტარივითი
ჩააგარეს ეროვნულ გამოცდას

დღეიდან საქართველო ციფრულ ეაუცყალობაზე გადადის ვ.2

ნოგორ მივიღოთ სიგნადი
ციფრულ ფორმატში და
სად შეძლებენ სოციალურად
დაუცველები სეც-ცოპ-ბოქსების
უფასოდ მიღებას

ყაჩაღი ქავის „ლიანდაგივით სროები“ და „ჩამავები“ საცოლე

ვ.6

კაციმრის
დღიური

მარა მიგელაპე
EAN 54 00 12

593-51-90-12

უკვე გადაწყდა, რომ 1 აგვისტოდან, საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს უშიშროების სამსახური გამოყოფა და ცალკე სამინისტროდ ჩამოყალიბდება. დრო გვიჩვენებს, რამდენად საჭირო და დროული იყო ძლიერი ძალოვანი სტრუქტურის გაყოფა, რომელიც „ვარდების რევოლუციის“ შემდეგ გაერთიანდა. თუმცა სამინისტროების ოპტიმიზაცია ეკონომიკური პროფილის უნიკალურობით რომ დაგვეწყო, ურიგო არ იქნებოდა. ცალკეული ექსპერტები სამინისტროების ოპტიმიზაციაზე დიდი ხანია საუბრობენ, მაგრამ კითხვაზე, კონკრეტულად რომელი სამინისტრო უნდა გაუქმდეს, პასუხს გაურბიან. როგორც ჩანს, ამა თუ იმ მინისტრის ხათოთ მათ განაწყენებას ერიდებიან. „ვერსიისა“ და ეკონომიკის ექსპერტის, საზოგადოება 20/30-ის სპეციალისტის, ლევან კალანდაძის ერთგვარი „ექსპერიმენტი“ სწორედ ამ საკითხს ეძღვნება. ოლონდ, ჩვენი მიზანი რომელიმე მინისტრის საქმიანობის შეფასება კი არა, იმაზე დისკუსიაა, რამდენად რეალურია მცირე მთავრობის შექმნის იდეა? არის თუ არა სამინისტროების ოპტიმიზაცია მძიმე ეკონომიკური ვითარებიდან გამოსავალი? კონკრეტულად რომელი სამინისტროები უნდა გაუქმდეს და რა დანაზოგს მოვიტანს ეს პროცესი სახელმწიფო ბიუჯეტში?

„ვერსიამ“ ბოლო 15 წლის განხაგლობაში, სამინისტროების ფუნქციებს გადახედა და იმ უწყებების ხუთეული შეადგინა, რომელიც ჩვენი აზრით, ბიუჯეტს ტყუილად ანევს მძიმე ტვირთად. თუ ეს უწყებები ერთ, კინ კრებულ სამინისტროში გაერთიანდება, რეალურად, ამით არავერო დაბავდება და ბიუჯეტში თანხაც დაიზოგებათ თავისი დროზე, პარლამენტის მშინელეობა თავმჯდომარევმ, ზურავ უვანამ, გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო სპეციალურად „მწვანეთა მოძრაობას“ წევრებს ანუ თავისი თანამოაზრების დასასაქმებლად შექმნა. მოგვიანებით, მიხეილ სააკაშვილა სპეციალურად ლადო ვარძელაშვილისთვის „გამოიგონა“ სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმითა სამინისტრო, სადაც ახალგაზრდა ნაციონალური დასაქმდება.

ხელისუფლებამი სხროვდ ნაციონალუბის ყოფინის დროის „გამოშეინებს“ ორი უწყება — ეკონომიკისა და ენერგეტიკისა სამინისტრო-ეპიკ, რომელებიც ფინანსურად, მხოლოდ ქაღალდზე არსებობენ ეკონომიკისა სამინისტროს ტრანსპორტის დეპარტამენტი ჩამოაცალეს და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს შეურთებს. სხვათა შორის, ხელისუფლებამი მოსვლამდე, „ქართული ოცნების“ ერთ-ერთ დაპირება ისიც იყო, რომ ეკონომიკისა სამინისტროს ტრანსპორტის დეპარტამენტი დაპრუბნოდა, თუმცა დაპირება დაპირებად დარჩა შესაძლოა, ნაციონალუბი აჩვარდნენ და ეკონომიკისა სამინისტროს ტურიზმის აღორძინებასთან ერთად, მხოლოდ სახელმწიფო ქონების მართვისა და პრივატიზების ფუნქცია დაუტოვეს, მაგრამ ფაქტია რომ ტრანსპორტის დეპარტამენტის არსებობა რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის ქოლგის ქვეშ უფროგა მართლებულ აღმოჩნდა, რაც „ოცნებამაც“ კი ვერ შეცვალა.

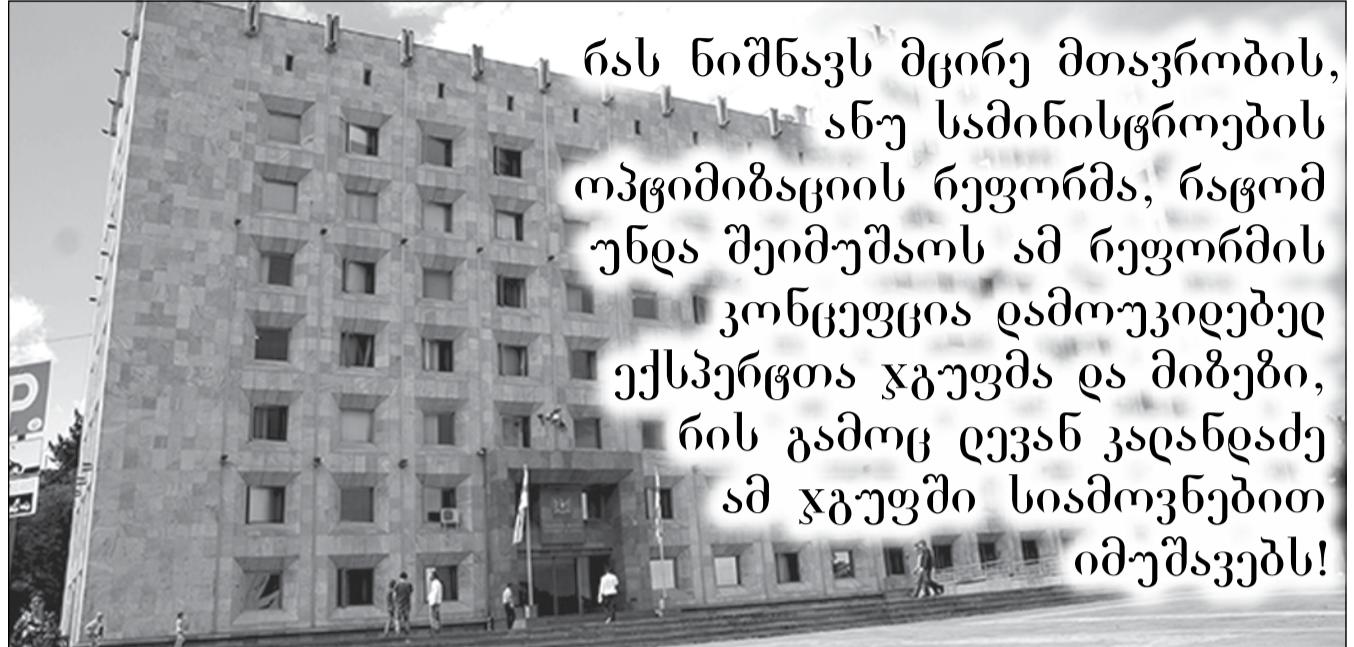
„ვერსიის“ მოსაზრებით, ურინო არ იქნება, თუ გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების, სავევე ეკონომიკის, ენერგეტიკისა სამინისტროები საჯარო სამართლის იურიდიულ პირებად (სსიპ) გარდაიქმნება და ფინანსთა სამინისტროს ქოლგის ქვეშ მოექცევა. ფორმაზე შეგვიძლია ვიკამათო, შეიძლება დეპარტამენტი იყოს, ან სსიპ ეს სპეციალისტებმა უნდა გამსაზღვრონ. ამ სამი უწყების გარდა საინტერესოა, რა ფუნქცია აქვს სპორტისა და ახალგაზრდობისა დაქმეთა და კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროებს? პასუხი მარტივია — არაფური კულტურასა და სპორტის სახელმწიფო პროგრამები ისედაც არსებობს და ლოგიკური იქნება, თუ ამ ორ უწყებასაც დეპარტამენტად გარდავჭმით, რომლებიც განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს ქოლგის ქვეშ გაერთიანდება.

„ვერსაის“ ამ იდგას ექსპერტი ლევან კალანდაძე მხარს უჭრს ოღონებ მნიშვნელოვანი და ლოგიკური შესწორებით. მისი აზრით უმჯობესი იქნება, თუ ეკონომიკური პროფილის სამინისტროები ეკონომიკისა და მდგრად სამინისტროს ქოლეგის ქვეყნის გაერთიანების დება. ლევან კალანდაძის მოსაზრებით, ეკონომიკის სამინისტროში უნდა გაერთიანდეს ენერგეტიკის, სოფლის მეურნეობისა და გარემონტის დაცვისა სამინისტროები. რაც შექებრა სპორტისა და კულტურის სამინისტროებს, ექსპერტი ჩვენს პოზიციას თავიდან ბილომდებული იზიარებს, ღონისძიებებით შესწორებით — შესაძლოა, კულტურისა და სპორტის დეპარტამენტები უშეალოდ პრემიერ-მინისტრის აპარატსაკენ დაექციმდებარის.

ახლა ვნახოთ, რამდენიმე მილიონი ლარი აქვთ ამ უწყებებს გამოყოფილი 2015 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტში: ენერგეტიკისა სამინისტრო — 135 000 000 ლარი, გარემოსა და ბუნებრივი რესურსებისა და ცვის სამინისტრო — 35 000 000 ლარი, სოფლის მეურნეობისა სამინისტრო — 291 000 000 ლარი, კულტურისა და ძეგლთა დაცვისა სამინისტრო — 85 000 000 ლარი, სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტრო — 55 000 000 ლარი. თუ ამ თანხსას დავაჯამიტოთ, გამოდისართ სამინისტროების ოპტიმიზაციის შედეგად, სახელმწიფო ბიუჯეტი 601 000 000 ლარს დაზიგავს, რაც რეალური კორექტირება დანართოთ ასრულებს შემოძრეულ აღნიშვნას.

ଲୋକାଙ୍କ ପାଇଁ ଦେଇବାରୁ: “ମୁହିଁ ମତାଵରନ୍ଦିଳି ଓ ଫେରୁ ଜୁଣ୍କ୍ଷିପୋନ୍ଦା
ଲୁହର ଶ୍ଵାସେତ୍ରରେ, ଆଖୁ ମତାଵରନ୍ଦିଳି ଜୁଣ୍କ୍ଷିପୋନ୍ଦି ଶ୍ଵାସେତ୍ରରେବା ଗୁଣ-
ଲିଲେବରନ୍ଦିଳି, ଏବଂ ନିଶ୍ଚାଙ୍କ, ରମଧିନ୍ଦେଶ୍ଵରା ଦା ରୂପଶ୍ଵାସପ୍ରଦିଶ ସାକ୍ଷେତ୍ରରେ
ମନ୍ଦିରରେ ନାଜୁପାଦାର ରୂପଶ୍ଵର ମେହାମେ କମିତିନ୍ଦ୍ରିୟ, ଏବଂ ସାକ୍ଷେତ୍ରମନ୍ଦିରରେ
ଜୁଣ୍କ୍ଷିପୋନ୍ଦି ଦେଲେଗିରେବା ସାଥୀବାଦିନ୍ଦ୍ରିୟ ଓ ରଙ୍ଗବାନିଦ୍ଵାରିବଢ଼ି
ଏବଂ ତାଵାଦ ଦିନ୍ଦ୍ବେଶ୍ଵରୀ, ରମଦେଶ୍ଵର କୃତ୍ୟବିନ୍ଦି ସାକ୍ଷେତ୍ରମନ୍ଦିରରେ ମନ୍ଦିରକିଳି
ପରିମିତାଲ୍ଲୁହର ମନ୍ଦିରରେ ରାମପାଲିବେବାରୀ ଉପାଦାନରେ ଅମୋଦା-
ବାଲି ନେତ୍ରତିଳି ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ସାମି ଦିଗନ୍ତରେ ମିହାରତୁଲ୍ଲାହା ଉନ୍ନଦି-
ପରିମିତାଲ୍ଲୁହର ମନ୍ଦିରରେ ରମଦେଶ୍ଵର କୃତ୍ୟବିନ୍ଦି ଦେଲେଗିରେବା ରଙ୍ଗବାନିଦ୍ଵାରିବଢ଼ି
ପରିମିତାଲ୍ଲୁହର ମନ୍ଦିରରେ ରମଦେଶ୍ଵର କୃତ୍ୟବିନ୍ଦି ଦେଲେଗିରେବା ରଙ୍ଗବାନିଦ୍ଵାରିବଢ଼ି
ପରିମିତାଲ୍ଲୁହର ମନ୍ଦିରରେ ରମଦେଶ୍ଵର କୃତ୍ୟବିନ୍ଦି ଦେଲେଗିରେବା ରଙ୍ଗବାନିଦ୍ଵାରିବଢ଼ି
ପରିମିତାଲ୍ଲୁହର ମନ୍ଦିରରେ ରମଦେଶ୍ଵର କୃତ୍ୟବିନ୍ଦି ଦେଲେଗିରେବା ରଙ୍ଗବାନିଦ୍ଵାରିବଢ଼ି

ԵԱՏՈ ՍԱԽԵՆԸՑԻՒԹ, ՀՐԹՎԱԼԴԱ ՂԱՎՔԵԿԱ ԿՈՎՃԱՑԻ 601 ԹՈԼՈՎՆ ԼԵՐԸ ՇԱԿՔԹՈՒՅԵՍ!

რას ნიშნავს მცირე მთავრობის,
ანუ სამინისცროების
ოპციმიზაციის ჩეფორმა, რაცომ
უნდა შეიძლებათ ამ ჩეფორმის
კონცეფცია დამოუკიდებელ
ექსპერტა ჯგუფმა და მიზები,
რის გამოც ღევან კაღანდაძე
ამ ჯგუფში სიამოვნებით
იმუშავებს!

მეურნეობისა და შევრ სხვა სამინისტროში, შპს-ები და სსიპ-ები შექმნილია არა იმისთვის, რომასახელმწიფომ საკუთარი ფუნქციის და დელეგირება კერძო ან საჯარო სექტორში განახორციელოს, არამედ იმიტომ, რომ გარკვეული სამეურნეო ფუნქცია შეასრულოს. მხედველობაში ამაქვს სასოფლო-სამეურნეო, სავაჭრო საქმიანობის განხორციელება, იგივე მელიორაციის სახელმწიფო სისტემა, კომპანიები, რომლებიც ხვნა-თესვას ახორციელებენ.

კონტინუატი, ეს ცენტრალური სახელმწიფოს ფუნქცია არ არის და
სამინისტროს „ქათინგზე“ (მატრა, შეკვეცა) საუბრისას, სწორებად
აქედან უნდა ამონივიდო. ოპონენტებმა ისიც შეიძლება გვითვარან,
რომ მარტივყა, ხვია-თესვა და ბევრი საკითხი, შპს-ებისა და სსიპ-
ების სახით, წამგებიანია და ამიტომ ეს ტრირით სახელმწიფომ
საკუთარ თავზე აიღო, მაგრამ არასაწოროა. ამ კომპანიების მომ-
გებიანობა და ხარჯთელექტურობა განისაზღვრება. იმით, რომ
არასაწორადაა ორგანიზებული. ამ თვალსაზრისით, კარგი მო-
დელი აქვთ ბალტიისპირეთის ქვეყნებს, სადაც PUBLIC PRIVATE
PARTNERSHIP-ის, ანუ საჯარო და კერძო თანამშრომლობის
მოდელი შეიმუშავეს, რომელზეც ამ სფეროების პრივატიზაციი-
ს პროცესი დაფუძნდა. საბოლოოდ, კარგი ტრანსფორმაცია
განიცადა, კარგად მუშაობს და ახლა არავინ წუნებულებს, რომ ეს
მომენტინანი სფერო არ არის. საქართველოში კი, ასეთი ტიპის სა-
წარმოებს დამოუკიდებელი შემოსავალიც აქვთ იმ სერვისებზე,
რასაც ახორციელებენ, საბოუკეტო შემოსავალიც აქვთ და მაინც
წამებიანი ორგანიზაციები არიან.

რაც შეეხება სამინისტროებს. ხშირად, სწორედ არჩევნების წინ ვსაუბრობთ ხოლმე, რომ უწყებების თატიმიზაცია აუცილებელია. ეს ერთიანი სისტემის ნაწილი უნდა იყოს, გათ შორის, სსიპ-ებისა და შპს-ების ჩათვლით. სახელმწიფო კონცეპტუალურად, ერთიანი ხედვა უნდა ჩამოყალიბოს, რომლის ფარგლებში, თატიმალური სახელმწიფო მოწყობის ჩამოყალიბების გარკვეული გეგმა უნდა შეიმუშაოს. ჯერ მოდელი უნდა ჩამოყალიბდეს, უნდა დავაფიქსიროთ საწყისი მდგომარეობა და ისიც უნდა ვთქვათ რა გვინდა, მაგალითად, 5 წლის შემდეგ. სწორედ ამ პერიოდზე უნდა გაიწეროს თანმიმდევრული ნაბიჯები. გეთანხმებით, შესაძლოა, გარკვეული სამინისტროები არ არსებობდნენ და მათ ხარჯზე, გარკვეული კონხია ჯაკითლეს, ოუმჯა ხაზასმით გულბრძებით.

ამ შემთხვევაში, მთავარი ეკონომის გაკეთება კი არა, ის შედეგი უნდა იყოს, რაც ზოგადად, მცირებ მთავრობის იდეას მოაქვს. მთავარი სახელმწიფო ინსტიტუტისა და ვერტიკალის ღუნქციონალური სრულყოფა უნდა იყოს. ეს უმნიშვნელოვანესია, მაგრამ ხელისუფლების ადგილზე რომ ვიყო, ამ რეფორმას არავითარ

შემთხვევაში არ გავაკეთობინებდა სახელმწიფო ჩინოვნიკებს. ამისთვის, დავიტირავებდი უცხოელ ექსპერტებს, საქართველოში რამდენიმე ჭკვიან ადამიანს მოვძებნიდა, რომლებსაც დღვევანდელ ხელისუფლებასთან უშუალო ბმა არ აქვს, ანუ მეტ-ნაკლებად, დამოუკიდებელ ჯგუფს შევქმნიდა. ერთი წელი სრულიად საკამარისია, რომ კარგი პროექტი შეიქმნას და შემდევ, 3-დან 5 წლამდე პერიოდია საჭირო, პროექტის განსახორციელებლად. არ დაგიმაღლავთ და პირდაპირ გეტყვით, რომ ყველაფერს ჩავეხს-ნებოდი და ამ ჯგუფში სიამოვნებით ვიმუშავებდი. უბედინერები ადამიანი ვიქენებოდა, რადგან ეს ერთ-ერთი, ყველაზე საინტერესო პერიოდი იქნებოდა ჩემი პროფესიული კარიერის განმავლობაში. ამ ჯგუფში მუშაობის შემდევ, მემუარების წერას დავინიჭებდი. არ ცხვრობოდ, ეს მარტილუ დალილი საინტერესო პროცესია, რადგან ზუსტად იცი, რომ სწორები იმ მოდელს აყალიბებ, რომელზეც შენი შვილებისა და შვილიშვილების ქვეყანა უნდა განვითაროს".

"ვერსიასათან" საუბრისას ლევან კალანდაძე აცხადებს, რომ კარგი იქნება, ყველა პოლიტიკურმა ბალაბ, რომელიც 2016 წლის არჩევნებში პირებს მონაწილეობას, საკუთარ საარჩევნო პროგრამაში, სახელმწიფო სტრუქტურების ოპტიმიზაციის მოდელის მისული ხედვა წარადგინოს. საზოგადოება 20/30-სი მიწვეულ ექსპერტს ამ მხრივ, განსაკუთრებით „ქართული ოცნების“ ხედვა ანტერესებს: „ბუნებრივია, ოპტიმალური სახელმწიფო მოდელის ჩამოყალიბება ნომერი პირველი გამოწვევა ყველასთვის, ვინც კვეყნის პოლიტიკურ სათავეშია. რეალურად, ამაზეა დამოკიდებული ყველა პრობლემა, რაც ქვეყნის ეკონომიკის განვითარებას, ბიზნესისთვის ხელსაყრელი გარემოს ჩამოყალიბებასა თუ საბიუჯეტო პროცესთან, ლარის კურსთან და ინვესტიციების მოზიდვასთან დაკავშირებულ გამოწვევებს უკავშირდება. ამ საკითხზე ვსაუბრობთ. არ დაგიმაღლავთ, სხვადასხვა მოსაზრება არსებობს, მაგრამ ყველა პლატფორმას თავისი არგუმენტები აქვს.

დასასრული მე-4 გვერდზე

საბერძნეთის პრეზიდენტის მოსახლეობას მოუწოდებს, რეფერენდუმზე
სამართლის კონსისტორიას, მომსახურებას, მართვას, მსახური

„ბი-ბი-სის“ ინფორმაციით, საბერძნეთის პრემიერ-მინისტრი ალექსის ციპრასი მოსახლეობას მოუწოდებს, 5 ივნისს დაგეგმილ რეფერენდუმზე მხარი არ დაუჭირონ საერთაშორისო კრედიტორების მოთხოვნას. მისივე თქმით, თუ ამომრჩეველი საყოველთაო გამოკითხვი დროს გადაწყვეტს, რომ მათ სურა მორიგი მკაცრი ეკონომიკური რეფორმების გატარება მაშინ იგი დატოვებს თანამდებობას. ათენს აქვს ბოლო დღე იმისთვის, რომ 1,6 მილიარდ ერთს ოთხნობის ვალი გადაუხადოს საერთაშორისო საკალიბო ფონდს.

ევროპული ლიდერების განცხადებით, თუ კრედიტორების მოთხოვნას საბერძნების მთავრობა არ დათანხმდება, მაშინ მას დეფოლტი და შემდეგ, ევროზონის დატოვება მოუწევს.

ქვეყანაში განვითარებული მოვლენების გამო, მოსახლეობა პანიკაშია. გასულ კვირას ბანკებსა და ბანკომატებთან რიგი არ წყდებოდა. მოქალაქეებს მასობრივად გაპქონდათ დიდი რაოდენობის თანხა, რის გამოც, ქვეყნის მთავრობამ ბანკების ერთი კვირით დახურვის გადაწყვეტილება მიიღო, ბანკომატებიდან თანხის გატანა კი შეზღუდა. დაწესდა დღიური ლიმიტი მაქსიმუმ 60 ევროს ღდენობით.

„ინტერპრესნიუსი“

კანალის რედაქტორის და უფრომის ნინების მოწოდებას საჭიშობრივ საცხოვრის აცხადებს

წინააღმდეგ ზენოლა უნდა გაგრძელდეს”, — განაცხადა კანადის პრემიერმა

კანადის მიერ ამ დრომდე შემუშავებული „სავი სია“ 200-ზე მეტ რუსულ კომპანიას და ფიზიკურ პირს მოიცავს.

„ინტერპრესნიუსი“

UNHCR – დევნილი ოჯახების ნახევარზე მატს სახლი, გიცა ან მიღის ეკვეთი საქუთრებაში არ გააჩნია

საქართველოს მთავრობის კულტურული და სპორტული მდგრადი უ-
ბულ პირთა და მარკი დებულებისა და მოსახლეების კულტურულ-
ციულური კვლევისა და ანალიზის ინსტიტუტმა (ISSA) ჩაატარა.
კვლევის ფარგლებში თბილისასა და საქართველოს 10 რეგიონში
2014 წლის ოქტომბერ-დეკემბერში 2 001 იძულებით გადაადგ-
ილებული პირი გამოიკითხა. რესპონდენტებს შეკითხვები სამი
ძირითადი გრძელვადინი გადაწყვეტილების არჩევანთან დაკა-
ვშირებით დაუსცვეს: 1. ნებაყოფლობითი დაბრუნება: მდგრადი
და ნებაყოფლობითი დაბრუნება დევნილობამდე საცხოვრებელ
ადგილას; 2. ინტეგრაცია: მდგრადი ადგილობრივი ინტეგრაცია
იმ ადგილებში, სადაც იძულებით გადაადგილებულმა პირებმა
თავშესაფარი მოიპოვეს; 3. ახალ ადგილს განსახლება: მდგრადი
ინტეგრაცია ქვეყნის სხვა ნაწილში.

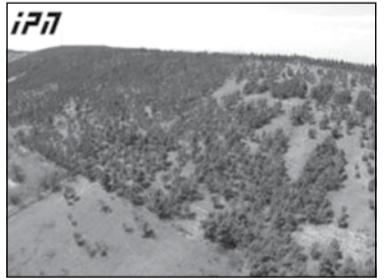
გამოკითხულთა 88.3%-ს სურს, დაუპრუნდეს წარმოშობის ადგილს, თუ ამის შესაძლებლობა და მათვის მისაღები პირობები ექნებათ. 2.6%-მა აღნიშნა, რომ მზად არიან ნებაყოფლობით დაპრუნდნენ არსებული გარემოებების პირობებშიც. იძულებით გადაადგილებულ პირთა მიერ აფხაზეთსა და ცხინვალის რეგიონში ნებაყოფლობით დაპრუნდნების სურვილის მთავარ მიზეზებად ემოციური კავშირი, ქონება და ნათესავებისა თუ მეგობრების საფლავების მონახულება დასახელდა.

რესპონდენტების უმრავლესობა (57.3%) თავს სრულიად ინტეგრირებულად გრძნობს იქ, სადაც ც ამჟამად ცხოვრობს. მესამედი (33.3%) თავს ნაწილობრივ ინტეგრირებულად გრძნობს, ხოლო 8.3% ფიქრობს, რომ არ არის ინტეგრირებული. თბილისში მცხოვრებ იძულებით გადაადგილებულ პირებში ინტეგრაციის უფრო მაღალი დონეა, ვიდრე სოფლად მცხოვრებთა შორის აღნიშნება. როგორც წესი, იძულებით გადაადგილებულ პირთა ინტეგრაციას ქალაქებში უფრო მეტი ხელშეწყობა აქვს, ვიდრე სოფლებში.

დევნილების თქმით, სრული ინტეგრაცია შესაძლებელია, თუ მათ პირველ რიგში ექნებათ შემოსავლის წყარო (46.3%), კარგ მდგრამარეობაში მყოფი სახლი/ბინა (20.4%), სამედიცინო მომ-სახურება (10.7%). ერთ-ერთ ყველაზე აქტუალურ პრობლემას გამოკითხულ იძულებით გადაადგილებულ პირთა თანახმად ნარმოადგენს დევნილობამდე საცხოვრებელ ადგილას მყოფი ოჯახის წევრების, ნათესავების, მეგობრების და ნაცნობების მონახულების საშუალების არქონა.

საყურადღებოა, იძულებით გადაადგილებულ პირთა ოჯახების ნახევარს (50.9%) საქართველოს ცენტრალური ხელისუფლების მიერ კონტროლირებად ტერიტორიაზე საკუთრებაში არ გააჩნია სახლი, ბინა ან მიწის ნაკვეთი. იძულებით გადაადგილებულ 57.1% არ სურს ამჟამინდელი საცხოვრებლი-დან ახალ ადგილას განსახლება საქართველოს მიერ კონტროლი-რებად ტერიტორიაზე. მათ ვისაც სურს საცხოვრებლად სხვაგან გადასვლა, დიდ ქალაქში ცხოვრებას ამჯობინებს. თბილისში მცხოვრებმა იძულებით გადაადგილებულმა პირებმა სხვა ადგილზე გადასვლის ყველაზე ნაკლები სურვილი გამოიკვეს.

**თბილისის მასპერაგით გამოხარი
ხვების ახალი ხე-მხენარეებით
ჩანაცვლების ზედეგი დასრულება**

საღი ხელი უკადება კუს-
საღი ხელის რაოდენობას. ანალოგიური ვითარებაა კუს ტბის
მიმდებარე ფერდობზეც.

„იხტერპოებიუსი”

„ყველაფრთხო დავთმობილი, ოღონდ აფხაზეთში დავბრუნდე!“

 საქონლი ტურაშვილი
598-47-87-14

აფხაზეთი, ყველაზე ცხადად, იძულებით
გადაადგილებულთა ტკივილია. მათი სისხლიანი
ისტორიები, მოსასმენადაც კი მძიმეა.
საინტერესოა, დღეს როგორ ცხოვრობენ ჩვენი
ომგამოვლილი მოქალაქეები, რა უჭირთ,
რა ულებით და რაც მთავარია, მათ და მათ
შვილებს, რომლებიც ომის შემდეგ დაიბადნენ
ან ჩამოყალიბდნენ პიროვნებებად, სურთ თუ
არა აფხაზეთში დაბრუნება, თუ სურთ, რის
სანაცვლოდ. ამის გასარკვევად, „ვერსია“
აფხაზეთიდან დევნილი რამდენიმე ოჯახის
წევრებს გაესაუბრა და მათი შემზარავი
ისტორიებიც მოისმინა.

იზა აპილავა 5 თვეს იყო, როცა აფხაზუთში ომი დაიწყო და იჯახთან ერთად წყნეთში გადმოვიდა საცხოვრებლად. მამა როგორც თავად გვიყვება, 3 სვანთან ერთად, მანქანაში, ომის დაწყებისთანვე, 46 ტყვით ჩაცხრილეს: „მამჩემს, ზურა აპშილავას 46 ტყვია არ აკმარეს და მასთან ერთად 3 სვანიც ჩაცხრილეს. ეს ისედაც საზარელი ამბავი იმან უფრო დაამძიმა, რომ მოკლულები მეზობლები იყვნენ. ბიჭებს ისე მოასვენებდნენ მეზობელი ჭიშკრებისკენ, ხალხს გააზრება უჭირდა, რა ხდებოდა“.

იზა აცხადებს, რომ მისი ოჯახისთვის უმძიმესი იყო ენ-გურზე გადმოსვლა. მით უმეტეს, დედა ორი მცირენლოვნით

დარჩა მარტო — ზაზა 3 წლის იყო, იზა კი, როგორც აღვნიშნეთ 5-ის. მეზობლის ტრაქტორი რომ არა, ალბათ აფხაზეთის ოშე თავს ვერ ც დააღნევდნენ. გარკვეული პერიოდი ზუგდიდში ნათესავებმა შეიფარეს. შემდეგ კი, საცხოვრებლად წყნეთის დევნილთა საერთო საცხოვრებლის პანსიონაზში გადავიდნენ და დღემდე იქ არიან. შეიძლება ითქვას, დღე არ გასულა აფხაზეთში დაბრუნებაზე ფიქრის გარეშე. „რა თქმა უნდა დავპრუნდებით. მხოლოდ მშვიდობის მოთხოვნით. ცოტა შეურაცხმყოფელიც კია ეს კითხვა. მე და უამრავი დევნილი მხოლოდ იმ განცდით ვცხოვრობთ აქ, რომ ოდესალაც გათვალისწინება დღეა დღე, როცა სოხუმში წავალო. მუდმივად ვფიქრობთ რომ სოხუმი გველოდება. მეამაყება, რომ ჩემს შვილებსაც იგივე განცდა აქვთ. ადრე თუ გვიან, სოხუმში აუცილებლად ვიზეზიმებთ დაბრუნებას!“, — ამ სიტყვების ავტორი იზას დედა, მაყავალა კვეველს ირია. ქალბატონი მაყალა აფხაზეთში დაბრუნებაზე ოცნებობს და ამის იმედიც აქვს. იმედი აქვთ იზასაც, რომელმაც თბილისში, გაჭირვებაში მყოფმა, ნარა მატებული განათლებით გარკვეული ნიმა უკვე დაიმკვიდრა.

64 წლის მზია გვარამია-ნაროუშვილი აფხაზეთიდანაც დევნილი. აფხაზეთის ომში მეუღლე, მელისი ნაროუშვილ და კარგა. ამბობს, რომ დარდი და ტკივილი დღემდე არ განელება. ქალაბატონი მზია აფხაზების ტყვეობაში თავისი რძალთან და 7 თვეს შეილიშვილთან ერთად მოყვა. მათ გადაიტანეს ბევრი დამცირება, დაცინვა და ლანძღვა-გინება როგორც რესპონდენტი გვიყვება, ტყვეობას თავი ნათესაურ კავშირების წყალობით დააღნიეს, თორებ შესაძლოა, დღეს ცოცხლებიც არ ყოფილიყვნენ: „ტყვეობაში ორი კვირა ვიყავით, თუმცა ოჯახი, სადაც მიგვიყვანეს, ყველანაირად ცდილობდა, თავი ტყვეებად არ გვეგრძნო. სამშვიდობოს აფხაზების დახმარებით გამოვედით“. ტყვეობიდნ დაღწე

ნოგონ ცხოვრობენ
ღლეს ღევნიღები
და აქვთ თუ ანა
ოკუპირებული
ფერიფორიების
ღაბრუნების იმედი

ვის შემდეგ, ოჯახმა ენგურზე გადმოსვლა მოახერხა. ხელისუფლებამ, მათ, როგორც დევნილებს, გარკვეული ფართი გამოყენო, რაც ხუთსულიანი ოჯახისთვის ძალიან პატარა იყო: „ძალიან ცუდ ბირობებში ვიყავით. ერთი მატყლის საბანი გვექონდა და ისიც მინით იყო სავსე. თავის გასატანად სისხლს ვაბარებდით ერთი-ორი ლუკმა რომ გვეჭამა. აფხაზეთში დაბრუნების იმედი უკვე აღარ მაქვს, მაგრამ იმედი მაქვს, ჩემი შვილებისა და შვილიშვილების თაობას ამის სურვილი ექნება და დაბრუნდება კიდეც“.

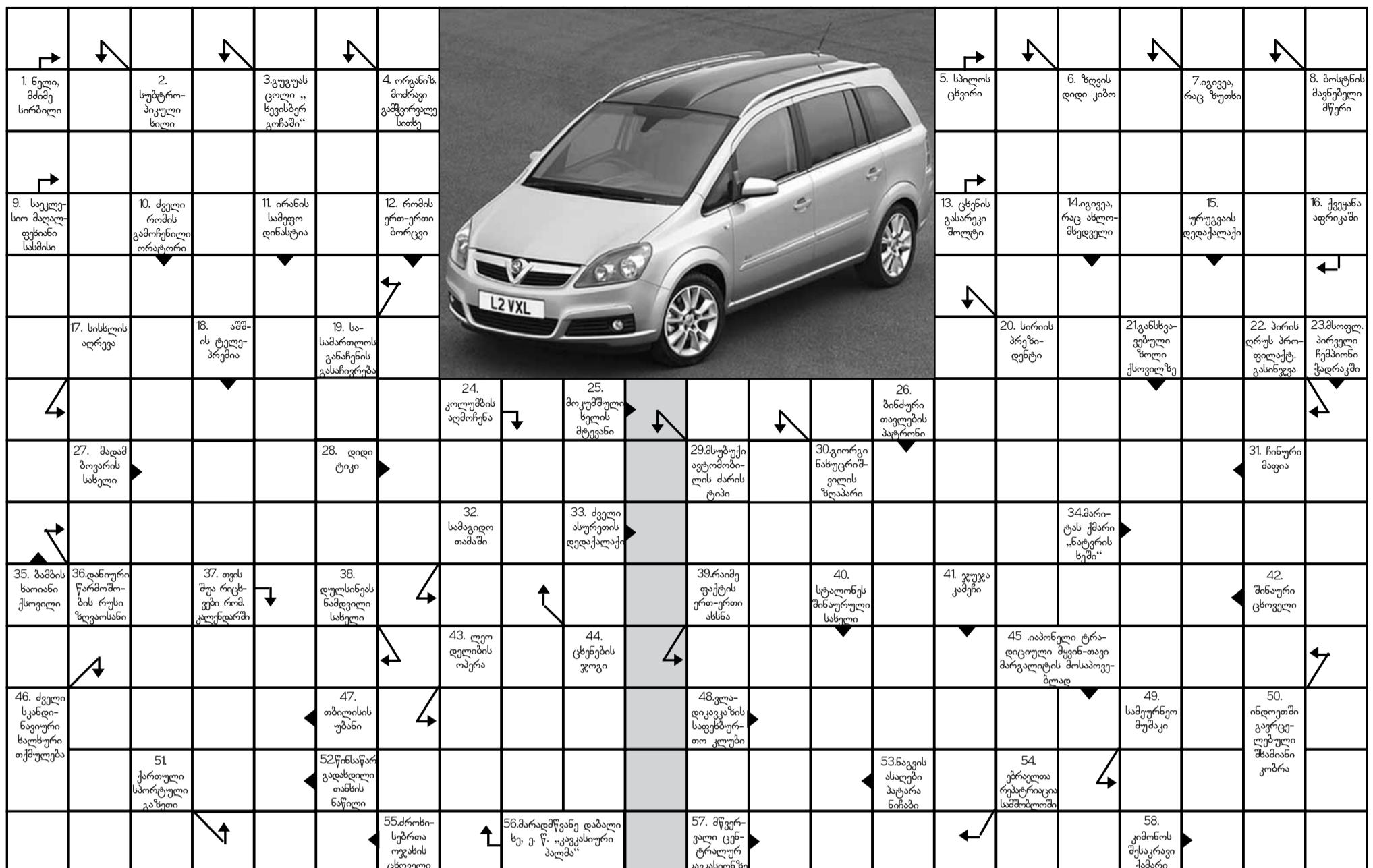
თამაზ ჭავავა აფხაზეთის ომის ვეტერანანა. კოდორის ხეობაში ბრძოლისას დაიწრა. მისი ოჯახი უკიდურეს გაჭირვებაში იმყოფება, მისი შემოსავალი თვეში ერთ სულზე 45 ლარია, რითიც ექვსსულიანი ოჯახი თვიდან თვემდე სულდგმულობს. როგორც ბატონი თამაზი ამბობს, მისმა ოჯახმა აფხაზეთის ომის დროსაც, შემდეგაც დიდი უბედურება და გაჭირვება გამოიარა და მათი მდგომარეობა დღემდე არ გაუმჯობესებულა: „დახმარება მაცივრისა და ძველებური ტელევიზორის გამო არ დაგვინიშნება, თორემ თქვენც კარგად ხედავთ, რა პირობებშიც ვცხოვრობთ. ახლა სულზე დევნილობისას 45 ლარს ვიღებთ და ამას ჩემი ვეტერანობის პენსიაც ემატება, რაც გაჭირვებით გვყოფნის. სოციალური დახმარება რომ დაგვინიშნონ, დევნილობის დახმარებას მოგვიხსნია. არ მინდა, ბატონო, დამაპრუნონ აფხაზეთში და იქ ხუთ წელიწადში თავიდან შევქმნი იმას, რაც მანამდე მქონია. იქ სულ სხვა ჰერია, სხვა წყალი... ტოტი რომ მოტეხო ხიდან და მინაში ჩაფლო, აუცილებლად გაიხსარებს. აი ასეთი მინა დავკარგეთ. აფხაზეთის დაპრუნების იმედი ნაკლებად მაქვს, მაგრამ იმაზე ვფიქრობ, იქნებ ჩასვლა შევძლო. ყველაფრთხო დავთმობთი აფხაზეთში დაპრუნების სანაცვლო“.

ბატონი თემურის მეუღლემ რამდენიმე კვირის წინ, ცალ ფეხზე ვენების გაგანიერების ოპერაცია გაიკეთა. საყოველ-

თაო დაზღვევით დაუფინანსეს გადაუდებელი ოპერაციის ფარგლებში. დღეს იგივე ოპერაცია მეორე ფეხზეც სჭირდება. ამბობენ, რომ ამის ფული არ აქვთ და ოპერაციას ალბათ ვერც გადაუდებელი მოვალეობა არ არის. მაგრავ არ არის ასეთი მიზანი.

გაიკეთებს, თუ იგი გადაუდებელ შემთხვევად არ შეფასდა.
68 ნლის ქალბატონს ლია მიქაიას, 75 ნლის მოხუცი დედა, ციცინო კვარაცხელია თვალწინ, 9 ტყვიით ჩაუცხრილეს. ქალბატონი ლიაც ჩავარდა ტყვედ, რამდენიმე კვირით. ტყვეობამდე მას ცხედარი ატარებინეს წინ და უკან და აიძულეს, თავისი ძმის დამცირებისა და ნამებისთვის ედევნებინა თვალი: „დედას 9 ტყვია ესროლეს. ქალი სისხლის ტაპი ინვა. აფხაზეთის ომში ჩვენი ოჯახის ტრაგედია პირველი იყო, რომელსაც სახლის უკანა ეზოდან დაგვესხნენ თავს. ჩემს ძმას პირში ფულის ჩატენვასა და გადაყლაპვას აიძულებდნენ. საბედნიეროდ ერთმა აფხაზმა გადაარჩინა, პირიდან კუპონები ამოაყრვინა. ჩვენი ტანჯვა ენგურსაქთაც გაგრძელდა შიმშილითა და გაჭირვებით. „არამიანცის საავადმყოფოში“ მეტვინა ჩემი ძმა და იქ გვაჭმეულდნენ. ბედზე ჰუმანიტარულმა დახმარებამ მოგვისწრო, თორუებ ალბათ შიმშილით დავიხსრულოდით“.

სოფელი მარტინი, თელექი კლდის სისახლისი დაკავშირებულის .
ქალბატონ ლიას და მის ერთადერთ დას აფხაზთა სომის
დორის დასწეულებული ძმაც ხელიდან გამოიცალათ. ახლა
ისინი ერთად ცხოვრობენ, ხელისუფლების მიერ გამოყოფილ
ფართში. როგორც ქალბატონი ლია ალნიშნავს, მას და მის
დას გარკვეული შემოსავალი აქვთ, რაც მათი თქმით, არსე-
ბობისთვის, ასე თუ ისე, საკმარისია. აფხაზეთში სიხარულით
დაბრუნდებოდა, მაგრამ ამის იმედი უკვე გადაეწურა. სამა-
გიეროდ, იმედოვნებს, რომ მომვალი თაობა შეძლებს საქარ-
თველოს გაერთიანებას და აფხაზეთის დაბრუნებას.

რომელის ქორნილი გადასახადეს

ეს იაპონიაში მოხდა — „ჭევიანი“ მანქანები „დააოჯახეს“. სიძე ფრონისი და პატარძალი იუკირინი ასობით მაყურებლის თანდასწყის შეუძლებელი საქორნინო ცერემონია ყველა ტრადიციის დაცვით შედგა — პატარძალი თეონტრი კაბით წარსდგა „შეევარებულის“ წინაშე, საკურთხეველთან კი „მამამ“, ანუ მისმა ინუმარ-დამპორექტებულმა მიიყვანა. რობოტებმა საქორნინი ბეჭდებიც გაცვალეს და ზემდეგ კოცნის გარეშე ჩაუვლია, შემდეგ კი ყველა სტუმარის სადღესასწაულო ტორტით გაუმასპინძლდნენ. ცერემონიაზე დასასწრები ბილეთები, რომლის ღირებულებაც 50-დან 100 დოლარამდე მერყეობდა, ინტერნეტით გაიყიდა. მსურველი კი იმდენი აღმოჩნდა, რომ ქორნილის ორგანიზაციონური გადასახადი და კომისიური გერმანიაში მდგრადი გამოიყენება.

ოთისგი ეულარბა ქალებს პნებს

სპეციალისტებმა ვანკუვერიდან განაცხადეს, რომ ოფისში მუშაობა ქალისთვის ადრეული სიკვდილის ერთ-ერთ რისკფაქტორად განიხლება და სიცოცხლის ხანგრძლივობა 9 წლით გაიხანგრძლივებს. ოფისში მუშაობა, უპირველესად, ქალებს იმის გამო ვნებს, რომ

მჯდომარე პოზაში არიან, რაც გულსისხლძარღვთა დაავადებას, წონაში მატებას, შაქრიან დიაბეტს ინვეცს. ჯანმრთელობას ზინს აყენებს ასევე უანგბადის ნაკლბობა, რადგან ოფისში მომუშავე ადამინისტრის დალიან ცოტა დროს ატარებენ სუფთა პერზე. ასეთი სამსახურის გამო ორგანიზმი იფიტება, რაც ართმევს ქალს ჯანმრთელობასა და სილამაზეს.

ლიანიზე ჩინებით ლაპარაკი

მალე ახალი ერა დაიწყება სამედიცინო სფეროში — დიაგნოზის დასმი ადამიანის სხეულში ჩამონტაჟული ჩიპებით იქნება შესაძლებელი.

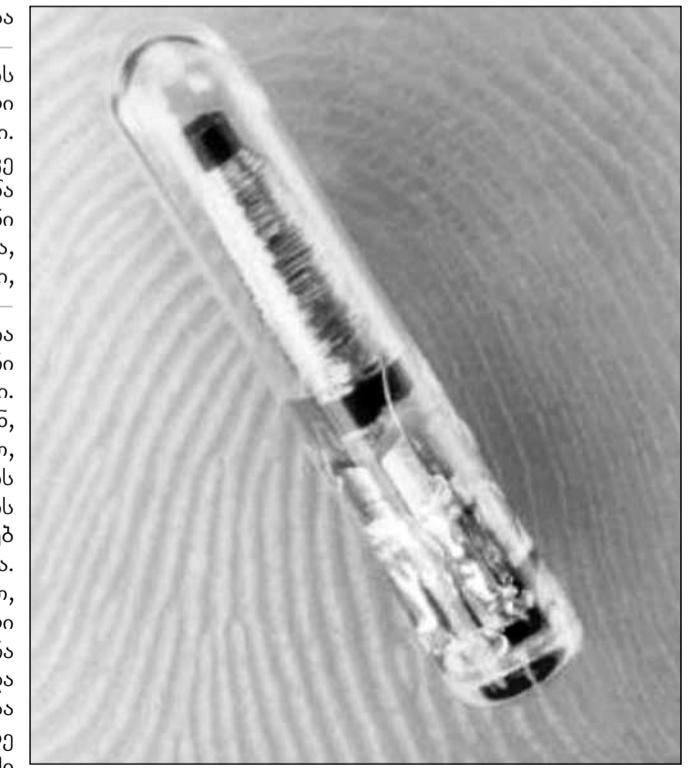
სექტენილი და ჩიპები უკვე შექმნილი და აბაზვენა მიმდინარეობს. დანარჩენი მხოლოდ დროის საკითხია, ჩიპი კი პაციენტის სხეულში,

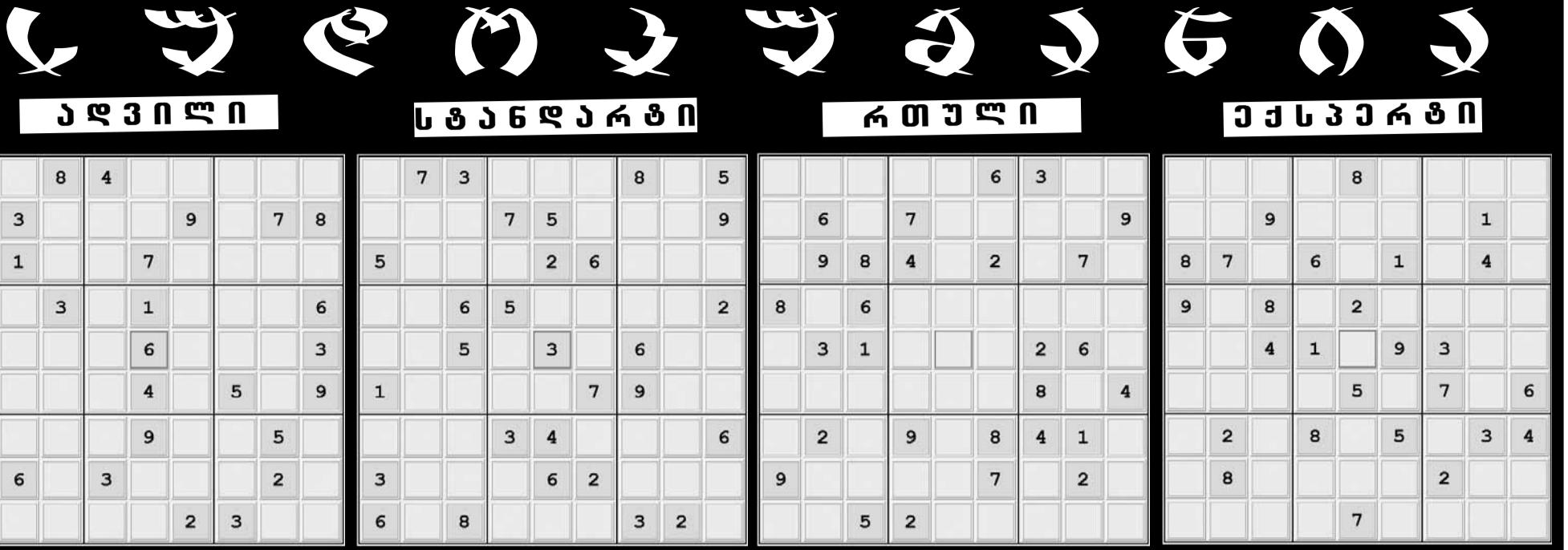
კანქვეშ თავსდება, — ამბობს ორგანიზაცია Electronic Frontier-ის მთავარი სპეციალისტი პიტერ ეკერსლი.

როგორც მეცნიერები ამბობენ, ხელსაწყოს წყალობით, პიროვნების აქტივობის დონისა და ჯანმრთელობის მდგრადიობის შესახებ ინფორმაცია გამოიჩნდება.

სწავლულთა თქმით, ამ ხერხით ქრონიკული დაავადებების აღმოფხვრა იქნება შესაძლებელი და ციფრული მოწყობილობა სამომზმარებლო ბაზარზე უახლოეს მომავალში

გამოიჩნდება. სენსორების წყალობით, ექიმს სრული ინფორმაცია ექნება, როგორ რეაგირებს პაციენტი მედიკუმენტებზე, რა დოზაა მისი ორგანიზმისთვის საჭირო და სხვ.

სტამი ახალგაზრიცხვას შეგინარჩენებთ

სანავლულები აცხადებენ, რომ ახალგაზრდობის შენარჩუნებაში ყველასთვის ცნობილი და საყვარელი ხილი დააგებმარებათ. ასეთ გამახალგაზრდავებელ ეფექტს ატამი გპირდებათ, რომელსაც გადაჭარებების გარეშე შეგვძილია უზწოდოთ სუპერპროდუქტი არაჩვეულებრივი თვისებების გამო. მკვლევარებმა აღრეც შეისწავლეს სხვადასხვა ხილი იმის გამოსავლენად, რამდენად შეუძლია არა მხოლოდ ადამიანის დანაყრება, არმედ გაახალგაზრდავებაც. ცნობილი გახდა, რომ ამ მხრივ ყურადღება ატამს უნდა დავუთმოთ. ეს უგემრიელესი ხილი შეუცვლელია კულინარიასა და კოსმეტიკოლოგიაში. მედიკოსები გვიმტკიცებენ, რომ სიბერეს ყველაზე უკეთ სწორედ ატამი ეპრძების. თუ ამ ხილს სწორად გამოყიყენებთ კოსმეტიკოლოგიში, უძლეორეს ეფექტს მივიღებთ კანის გაახალგაზრდავების მხრივ. გარდა ამისა, ატამი შეუცვლელია პილინგის დროსაც, ძირითადი კომპონენტის რანგში. ხილი მეტად წვნიანი და საკმაოდ ტკბილია, მისი ზეგავლენით კანი დიდი ხნის განმავლობაში ინარჩუნებს სიღლუვესა და სინაზეს. ატმის რბილობი კი გაჯერებულია ნივთიერებათა კომპლექსით, რომელიც კანს კვებას და პიღირობალანსს იცავს. ამის წყალობით ნაოჭები მაქიმალურად გვიან წინდება. გარდა ამისა, ატამი ხელს უწყობს ორგანიზმის ნივთიერებათა ცვლას, იცავს გულის დაავადებისგან, ეფექტურად ეხმარება ადამიანს დეპრესიული თუ სტრესული სიტუაციების დაძლევაში და ატმის რეგულარულად მირთმევისას ტვინიც უკეთ მუშაობს.

କାର୍ଡାପଦ୍ଧତି ମୂଳୀ ଓ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଉପରେକ୍ଷନକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ

ბოლო ათწლეულების განმავლობაში ეს საუკეთესო იდეაა, — აცხადებენ ადგილობრივი მაცხოვრებლები იმ საოცარი სახლის შესახებ, რომელიც აშშ-ში, სიეტლში მდებარეობს. აյ ერთ ჭერქევშაა საბავშვის ბალიც და მოხუცებულთა თავშესაფარიც. ამ სახლში პატარებს უფროს თაობასთან კონტაქტის შესაძლებლობა აქვთ, მათგან ბევრ რამეს სწავლობენ, მოხუცები კი უდიდეს სიამოვნებას იღებენ ბავშვებთან ურთიერთობით და სიცოცხლის სტიმული ეძლევათ. სახლი 400 უფროს ადამიანსა და რამდენიმე ათეულ ბავშვს იტევს. ისინი საერთაშორისო სასწავლო ცენტრის პროგრამის ნაწილი გახდნენ. კვირაში ხუთ დღეს პატარები მიღიან სტუმრად უფროსებთან, რათა მათთან ერთად დაესწრონ მუსიკის, ცეკვის, ხელოვნების გაკვეთილებს, მოამზადონ საჭმელი.... ასე ბავშვებს ბევრი მოსიყვარულე პაპა-ბებია ჰყავთ, მოხუცები კი ბედნიერები არიან, საუთარ გამოცდილებასა და სიყვარულს ბავშვებს რომ უზიარებენ.

ალკოჰოლი გეების
დაბალებას უწყობს ხელს

ფეხმძიმობისას ალკოჰოლის მიღება და სიგარეტის მოწევა ზრდის ალბათობას, რომ მომავალში ბავშვი სექსუალური უმცირესობის წარმომადგენელი გახდება და მისი გონებრივი შესაძლებლობებიც დაბალი იქნება, — ასეთი დასკვნები გამოიტანეს პოლანდიუმა სწავლულებმა. ამსტერდამის უნივერსიტეტის ჟირიბილოგების გამოკვლევებმა აჩვენა, რომ ფეხმძიმობისას მომავალი დედის ქცევას შეუძლია სერიოზული გავლენა იქინიოს პავშვის სექსუალურ ორიენტაციაზე. მკვლევარები ამტკიცებენ, რომ ალკოჰოლისა და ნარკოტიკის მოხმარება, ასევე ეკოლოგიურად დაბინძურებულ რაიონებში ცხოვრება ჩანასახზე გავლენას ახდენს და მომავალში მის ცხოვრებაზეც აისახება. მათი განცხადებით, სინთეტური ჰორმონებით პრეპარატები და თამაბაქო ზრდის ალბათობას, გოგონა მომავალში ლესობოსელი გახდეს, ალკოჰოლი და ნარკოტიკი კი ბავშვის გონებრივ შეაძლებელობებს აქვეთებს. გარდა ამისა, რაც უფრო მეტი ძმა ჰყავს ახალდაბადებულ ბიჭს, მით მეტია ალბათობა, რომ გეი გახდება. კვლევის თანახმად, ეს იმიტომ ხდება, რომ ყოველ ახალ დაბადებულ ბიჭზე დედის ორგანიზმში მამაკაცის სულ უფრო მეტი ჰორმონი გამომუშავდება. ფეხმძიმე ქალები თუ სტრესის ქვეშ ექცევიან, ასევე ხშირად აჩვენებ ბავშვებს, რომელიც მომავალში არატრადიციული ორიენტაციის არიან. ეს კი იმის ბრალია, რომ კორტიზოლი — ჰორმონი, რომელიც სტრესული რეაქციების განვითარებაში მონანილეობს — გავლენას ახდენს ნაყოფის სქესობრივი ჰორმონების ჩამოყალიბებაზე. მკვლევარები აცხადებენ, რომ დაბინძურებულ რაიონებში ცხოვრება აუტიზმის რისკს ზრდის. სწავლულების თქმით, გარემო ფაქტორები ნაკლებ როლს ასრულებს ბავშვის განვითარებაში — მთავარი გენეტიკა.

ნინა ნოვარიაშვილი სკანდალისა და საფრთხეების პასუხი

383030

453683650

8	3	9	4	6	1	2	7	5
6	7	5	3	2	8	9	4	1
4	2	1	9	7	5	8	3	6
2	5	8	1	4	9	3	6	7
3	1	7	2	8	6	5	9	4
9	4	6	7	5	3	1	2	8
1	6	4	5	3	2	7	8	9
7	9	3	8	1	4	6	5	2
5	8	2	6	9	7	4	1	3

6	7	8	4	3	2	1	9	5
5	4	3	8	1	9	7	2	6
2	1	9	7	6	5	8	4	3
1	9	7	2	5	8	6	3	4
4	8	6	3	9	1	5	7	2
3	5	2	6	7	4	9	1	8
9	6	5	1	4	3	2	8	7
8	3	1	5	2	7	4	6	9
7	2	4	9	8	6	3	5	1

၁၀၁

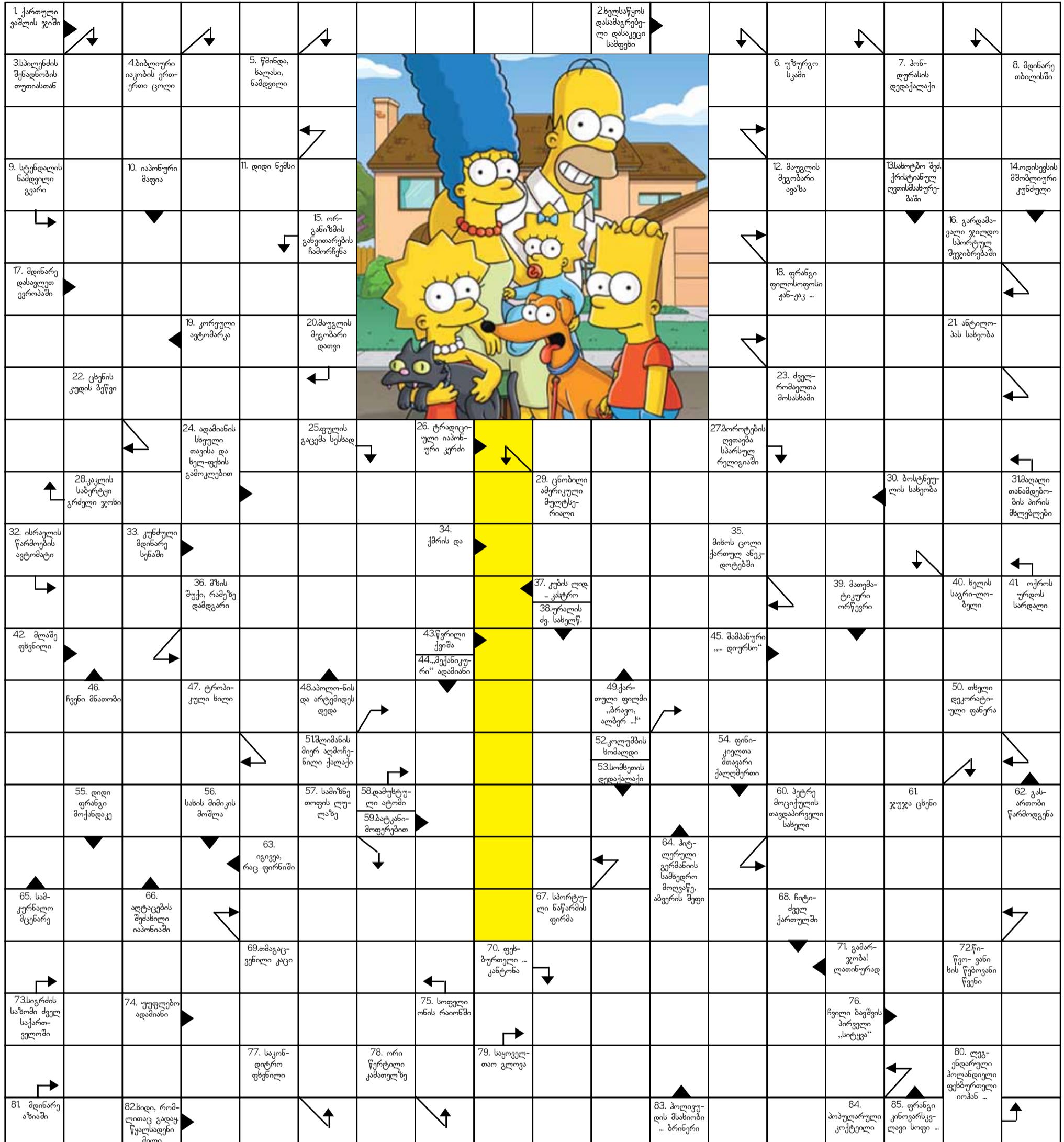
୨୭୮୩୨୬୫୦

4	7	2	1	6	5	3	9	8
1	3	8	4	9	2	7	6	5
5	9	6	8	3	7	4	2	1
3	2	1	5	4	9	8	7	6
7	6	5	3	2	8	1	4	9
9	8	4	7	1	6	5	3	2
2	1	3	9	5	4	6	8	7
8	5	9	6	7	3	2	1	4
6	4	7	2	8	1	9	5	3

5	2	6	1	4	3	9	8	7
4	7	3	9	8	2	1	6	5
8	1	9	7	6	5	3	4	2
3	9	1	8	7	6	2	5	4
2	8	5	4	3	1	7	9	6
7	6	4	5	2	9	8	3	1
9	5	8	6	1	7	4	2	3
1	4	2	3	5	8	6	7	9
6	3	7	2	9	4	5	1	8

მე-10 გვერდი: 1. ალიკანტე; 2. ლიკორი; 3. კალიბრე; 4. ნიელო; 5. ევერესტიტი; 6. ვალსი; 7. რაგბი; 8. სერსო; 9. ღორონტოტო; 10. რეპინისტა; 11. ტისა; 12. ტრაექტორია; 13. ალეგრია; 14. ცილა; 15. ლუკა; 16. აბოლიცია; 17. ლოროტოტო; 18. რვა; 19. ონისე; 20. აბაი; 21. ეთნარქი; 22. ბობი; 23. ამატი; 24. რეპი; 25. ათაბაგი; 26. ეკი; 27. პარსევი; 28. ათი; 29. „ქამრი“; 30. აბაკელია; 31. ავე; 32. სკალპი; 33. კორსიკა; 34. ლაქტოზა; 35. ბალში; 36. საარი; 37. ჰამაკი; 38. თონე; 39. ბის; 40. აქსა; 41. ბარაქალა; 42. ასანა; 43. „სეიკო“; 44. ლიე; 45. მარალი; 46. ბრიჯი; 47. სირ; 48. ამნი; 49. ეა; 50. ოკეი; 51. ქარვა; 52. ონი; 53. კუზი; 54. კი; 55. რი; 56. გიტა; 57. აორტა; 58. მალიბუ; 59. აისა; 60. შაირი; 61. პი.

მე-12 გვერდი: 1. მერიდიანი; 2. ნებიერა; 3. მასივი; 4. რენომე; 5. დასტატი; 6. ემპათია; 7. იამამოტო; 8. რადა; 9. გვიმრა; 10. იდიოტია; 11. სინუსი; 12. პომადა; 13. ატიმია; 14. აკოსტა; 15. კატო; 16. იდეა; 17. რაიკონენი; 18. თომა; 19. ფაუ; 20. ლაურა; 21. ეკლოგა; 22. სამოა; 23. აუტი; 24. ტაო; 25. ოტია; 26. დეკანი; 27. უიბლდონი; 28. „რენო“; 29. რიუნიოსეკე; 30. დედამინა; 31. კალორია; 32. ლუარა; 33. რეინა; 34. დალანდი; 35. ემალი; 36. ანგემია; 37. ანა; 38. კარეტა; 39. ანგინა; 40. ნაია; 41. ფრაიბურგი; 42. იბსენი; 43. ბმო; 44. „ასფურცელა“; 45. ფრაუ; 46. რაი; 47. მორფი; 48. ყარსი; 49. ალია; 50. არია; 51. ერგასი; 52. ონი; 53. მანგო; 54. ბარი; 55. ყანნი; 56. სალდო; 57. ჰიდრა; 58. სამია; 59. მარტინ; 60. ონინა; 61. გოთუა; 62. ბია; 63. მაიმი; 64. ნალიკივა; 65. სუ; 66. ჩია; 67. კუტი; 68. კა; 69. ხროვა; 70. რახი; 71. მინუსა; 72. ევ; 73. სიამი; 74. ონინკა; 75. პეგასი; 76. ონია; 77. ქრია; 78. ეტნა; 79. ორიგამი; 80. იაბო; 81. სოლომონ; 82. ასი; 83. ბერკუტი.

თა ჩავიზუათ ზაფხულში

მოსაზრება იმის თაობაზე, რომ ზაფხულში უკეთესია, თეთრი ან ღია ფერის ტანსაცმელში გამოვეწყოთ, როგორც ჩანს, მოძველდა. ესპანელი სწავლულები კატალონიის უნივერსიტეტიდან ამტკიცებენ, რომ მუქი ფერებით დატვირთული ქსოვილი გაცილებით უკეთ შთანთქავს ულტრაიის-ფერ სხივებს, ისინი კი, ვინც პასტელური ტონებით გაჯერებულ სამოსა ამჯობინებენ, კანის კიბოს განვითარების რისკის ქვეშ არიან. მკვლევართა მოსაზრებით, განასაკუთრებით საშიშია პაპანაქება სიცხეში თეთრი ან ყვითელი ტანსაცმლის ჩაცმა. ყველაზე ეფექტურად მავრე ულტრაიისფერი სხივებისგან მუქი ლურჯი და ნითელი ფერი იცავს. ამ დასკვნებამდე სწავლულები ექსპერიმენტების შემდეგ მივიდნენ. მათ ბამბის ქსოვილი სხვადასხვაფრად შეძლებს და შემდეგ შეამონებს, როგორ მთანთქავდა ისინი ულტრაიისფერ სხივებს. სპეციალისტები გვაფრთხილებენ, რომ ზაფხულის ტანსაცმელი თავისუფალი უნდა იყოს, რადგან მოტკეცილი მაისური ან კაბა ვერ გვიცავს მზა მავნე ზემოქმედებისგან.